Stockholms läns sjukvårdsområde
Sjukvårdsdirektören

BESLUTSUNDERLAG
2021-03-16

SLSO 2021-0579
RS 2021-0160

Yttrande över Motion 2021:4 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om fritt val av hjälpmedel

Nämnden för Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har av Rotel VII – Vård- och valfrihetsroteln getts möjligheten att yttra sig om fritt val av hjälpmedel.

Ärendet

I motionen framförs förslag på att regionfullmäktige beslutar att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att avskaffa ”Fritt val av hjälpmedel” inom hörselvården, samt att se över möjligheten att införa ett krav i förfrågningsunderlag om att deltagande vårdgivare, eller deras ägare, inte får tillverka eller sälja medicinsktekniska produkter.

Förvaltningens yttrande

Region Stockholm har en beställar-/utförarmodell som innebär att hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) har ett övergripande ansvar för de olika behov som befolkningen inom Stockholms län har. SLSO är en av många vårdgivare som via avtal med HSN bedriver vård till innevånarna och det är dessa avtal som styr vilka vårdtjänster som SLSO kan erbjuda.

Förslag till beslut

Nämnden för Stockholms läns sjukvårdsområde föreslås besluta

att avge Yttrande över Motion 2021:4 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om fritt val av hjälpmedel enligt ovanstående.

Mikael Ohrling
Sjukvårdsdirektör

Annika Jerhamre
Kanslichef

ANKOM 2021-02-26
Dnr SLSO 2021-0579

Region Stockholm

Rotel VII – Vård- och valfrihetsroteln

REMISS

2021-02-26 RS 2021-0160

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Stockholms läns sjukvårdsområde

Ärende:

Remiss – Motion 2021:4 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om fritt val av hjälpmedel

---

Yttrande från berörd nämnd/styrelse senast: **2021-05-31**

Handläggare: **Fredrik Wevle**

Yttranden skickas till regionledningskontorets registrator:

E-post: registrator.rlk@sll.se

Adress:
Regionledningskontoret
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Internadress:
Regionledningskontoret, Registraturen, Lindhagensgatan 98, plan 6

Region Stockholm

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

MOTION
2021-02-09

Fritt val av hjälpmedel

Region Stockholm tillhandahåller idag avgiftsfria hörselapparater, men likväl uppmanas många patienter av vårdgivare att köpa apparater som i många fall kan kosta runt 15-20 000 kronor inom det system som kallas för fritt val av hjälpmedel. Fritt val är tänkt att öka brukarens möjligheter att välja hjälpmedel ur ett bredare sortiment än det regionen har upphandlat, men man ska inte känna sig tvingad att välja andra hörapparater. Idag berättar fler och fler om hur de inte har informerats om regionen eget sortiment utan enbart hänvisats till andra alternativ ibland till mycket höga priser.

De brister som finns i systemet har bland annat belysts av Statens medicinsk-etiska råd (2015), i regionens fördjupade uppföljning (2015), av socialstyrelsen (2016) och i den statliga hjälpmedelsutredningen (2017). De årliga rapporterna från det nationella kvalitetsregistret, senast från 2019, visar dessutom återkommande att den primära hörselvården i Stockholms län tillhör landets allra sämsta. Fritt val av hjälpmedel har gett sämre valfrihet och lägre vårdkvalitet, samtidigt som det lett till högre kostnader för både regionen och enskilda individer. Två faktorer som ligger till grund för dessa utmaningar är otydligheten i systemet med hörselcheckar och bristen på transparens vad gäller priser på hörapparater.

I Region Stockholm finns ett 50-tal audionommottagningar. Enligt Hörselskadades riksförbund har ingår över hälften av dessa audionomer i bolag som själva tillverkar hörselapparater. Denna otydliga gränsdragning mellan industri och vårdgivare skapar tydliga intressekonflikter. Incitamenten för att få patienterna att köpa de egentillverkade apparaterna är tydliga. Det är därför inte förvånande att 93% av alla hörselapparater idag köps, trots att regionen tillhandahåller avgiftsfria hjälpmedel.

Relationen mellan vårdgivare och patient bygger på förtroende. Många som besöker en audionom är förstagångsbesökare och i stort behov av rådgivning. När vårdgivaren har tydliga incitament för att rekommendera vissa hörselapparater är det svårt för patienten att säga emot. Det är positivt att patienten har möjlighet att välja en apparat som passar dennes behov, men det måste ske på objektiva grunder.

Det är tydligt att fritt val av hjälpmedel framförallt gynnar hörselapparatsindustrin, och inte stockholmarna. Den bristande uppföljningen och kontrollen av denna vård gör det alldeles för lätt att få patienter att betala stora summor för att få tillgång till hörapparater de egentligen skulle kunna få avgiftsfritt. Detta system undergräver jämlikheten och förtroendet för vården och därför menar vi socialdemokrater att det måste reformeras. Hälso- och sjukvårdsnämnden bör se över ”Fritt val av hjälpmedel” inom hörselvården, och därmed återgå till att brukare av hörapparater får välja sådana ur regionens upphandlade sortiment.

Socialdemokraterna föreslår regionfullmäktige besluta

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att avskaffa ”Fritt val av hjälpmedel” inom hörselvården.

Att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att se över möjligheten att införa ett krav i förfrågningsunderlag om att deltagande vårdgivare, eller deras ägare, inte får tillverka eller sälja medicinsktekniska produkter.

Talla Alkurdi (S) Petra Larsson (S)

Ing-Marie Elfström (S)